

XXXIV Zgromadzenie Ogólne
Kołobrzeg, 28 lutego - 1 marca 2013

Sprawozdanie
z działalności - wyciąg

2012

Wprowadzenie

Pełny tekst sprawozdania jest dostępny na stronie www.miasta-polskie.pl

Rok 2012 – rok sprawozdawczo-wyborczy w Związku i pierwszy rok nowej kadencji. Po raz drugi w dziejach odrodzonego Związku środki, którymi dysponowaliśmy, osiągnęły blisko 9 mln zł, przy czym składki członkowskie stanowiły tylko 40 % wpływów (3,7 mln zł). Dzięki **znacznym środkom pozyskanym z innych źródeł** poszerzyliśmy zakres działalności obejmującej m.in. monitoring rozwoju miast i wymianę doświadczeń w zarządzaniu miastami. Niestety opóźnione rozpoczęcie nowego projektu norweskiego, przy jednoczesnym niezaplanowanym koszcie kampanii "Stawka większa niż 8 mld", spowodowały przejściową nierównowagę w finansach Związku.

Lobbing legislacyjny, prowadzony za pośrednictwem Komisji Wspólnej Rządu i ST, komisji sejmowych i senackich oraz Kancelarię Prezydenta RP, obejmował wiele spraw, z których najważniejsze były:

- spór z ministrem finansów w sprawie procedury ograniczania nadmiernego deficytu,
- przywrócenie równowagi w drastycznie osłabionym systemie dochodów JST,
- nowy system zagospodarowania odpadów komunalnych,
- projekt zmian w Karcie Nauczyciela i ustawie o systemie oświaty,
- „prezydencki” projekt ustawy.

Ogółem zaopiniowaliśmy 90 projektów ustaw i 40 projektów rozporządzeń.

Realizowane były **projekty finansowane ze źródeł zewnętrznych**, obejmujące monitorowanie rozwoju miast i jakości usług publicznych oraz wymianę doświadczeń w zarządzaniu miastami:

- **współpracę JST na rzecz rozwoju miejskich obszarów funkcjonalnych** („2. projekt norweski”, tzw. predefiniowany, rozpoczęty w lipcu 2012, zaplanowany do I kwartału 2016),
- wymiana doświadczeń w zarządzaniu miejskimi usługami publicznymi (GWD 2, PO KL, rozpoczęty w styczniu 2011 r., trwa do końca I półrocza 2013),
- współpraca miast z organizacjami pozarządowymi (projekt systemowy MPiPS, rozpoczęty w lutym 2010, zakończony w lutym 2012),
- 3 projekty dot. współpracy międzynarodowej (2 rozpoczęte i zakończone w r. 2012).

Przygotowaliśmy **nowe projekty**, w tym „trzeci projekt norweski” oraz projekt w ramach PO PT, dzięki którym poszerzymy ofertę dla miast członkowskich o nowe dziedziny. Będą to:

- zintegrowane zarządzanie rozwojem obszarów miejskich (projekt PO PT - 2),
- wymiana doświadczeń w lokalnym dialogu społecznym ("3. projekt norweski"),
- współpraca z organizacjami pozarządowymi (nowe projekty MPiPS),
- współpraca zagraniczna (Europa dla obywateli, MSZ),
- udział mieszkańców w sprawach miasta (ISP - mechanizm szwajcarski).

1. Organy, komisje, przedstawiciele

XXXIII Zgromadzenie Ogólne w Karpaczu (8-9 marca 2012) po zapoznaniu się z opinią Komisji Rewizyjnej przyjęło sprawozdanie z działalności Związku w 2011 roku, sprawozdanie finansowe z wykonania budżetu w 2011 roku oraz bilans Związku za 2011 rok. Delegaci na Zgromadzenie przyjęli założenia programu działania Związku w 2012 roku, wybrali Iwonę Wieczorek – prezydent Zgierza w wyborach uzupełniających do Zarządu oraz podjęli uchwałę o przyjęciu budżetu Związku na 2012 rok. Przyjęli także sześć stanowisk w szczegółowych sprawach merytorycznych.

Zarząd, który odbył w ub. r. 11 posiedzeń w 10 miastach, pracuje w składzie:

- **Ryszard GROBELNY**, prezydent **Poznania**, prezes,
- **Jacek MAJCHROWSKI**, prezydent **Krakowa**, wiceprezes,
- **Marek MIROS**, burmistrz **Gołdapi**, wiceprezes,
- **Krzysztof ŻUK**, prezydent **Lublina**, wiceprezes,
- **Andrzej KOSZTOWNIAK**, prezydent **Radomia**, sekretarz,
- **Andrzej PIETRASIK**, burmistrz **Płońsk**, skarbnik,
- **Bogdan BIENIEK**, zastępca prezydenta **Mielca**,
- **Ryszard BREJZA**, prezydent **Inowrocławia**,
- **Jan BRONŚ**, burmistrz **Oleśnicy**,
- **Andrzej CZAPSKI**, prezydent **Białej Podlaskiej**,
- **Andrzej DZIUBA**, prezydent **Tychów**,
- **Arkadiusz GODLEWSKI**, przewodniczący RM **Katowic**,
- **Janusz GROMEK**, prezydent **Kołobrzegu**,
- **Piotr JEDLIŃSKI**, prezydent **Koszaliny**,
- **Tomasz KACPRZAK**, przewodniczący RM **Łodzi**,
- **Jacek LIPIŃSKI**, burmistrz **Aleksandrowa Łódzkiego**,
- **Stanisław MAŁACHWIEJ**, burmistrz **Sokółki**,
- **Zbigniew PODRAZA**, prezydent **Dąbrowy Górniczej**,
- **Stanisław SZWABSKI**, przewodniczący RM **Gdyni**,
- **Anna TOMICKA**, burmistrz **Swarzędza**,
- **Zofia TRĘBICKA**, radna Miasta Stołecznego **Warszawy**,
- **Leszek TRĘBSKI**, prezydent **Skierniewic**,
- **Iwona WIECZOREK**, prezydent **Zgierza**,
- **Jarosław WILCZYŃSKI**, prezydent **Ostrowca Świętokrzyskiego**,
- **Janusz ŻMURKIEWICZ**, prezydent **Świnoujścia**.

Członkami Komisji Rewizyjnej są:

- **Tadeusz KRZAKOWSKI**, prezydent **Legnicy**, przewodniczący
- **Julian JOKŚ**, burmistrz **Krotoszyna**,
- **Wojciech KUDELSKI**, prezydent **Siedlec**,
- **Mirosława LEHMAN**, burmistrz **Kartuz**,
- **Jacek WALCZAK**, prezydent **Sieradza**.

Przedstawiciele Związku w najważniejszych instytucjach i organizacjach:

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego

Ryszard Grobelny(**Poznań**), Jacek Majchrowski (**Kraków**);

Zespoły problemowe KWRiST:

- **Polityki europejskiej** - Arkadiusz Godlewski (**Katowice**), Michał Guć (**Gdynia**),
- **Systemu finansów publicznych** - Ryszard Grobelny (**Poznań**, współprzewodniczący), Andrzej Pietrasik – (**Płońsk**), Tomasz Bogucki (**Kielce**),
- **Edukacji, kultury i sportu** - Bogdan Bieniek (**Mielec**), Jacek Lipiński (**Aleksandrów Łódzki**),
- **Ochrony zdrowia i polityki społecznej** - Zbigniew Podraza (**Dąbrowa Górnicza**), Włodzimierz Kałek (**Poznań**),
- **Infrastruktury, rozwoju lokalnego, polityki regionalnej i środowiska** - Janusz Żmurkiewicz (**Świnoujście**), Andrzej Dziuba (**Tychy**),
- **Administracji publicznej i bezpieczeństwa obywateli** - Krzysztof Matyjaszczyk (**Częstochowa**, współprzewodniczący), Jarosław Wilczyński (**Ostrowiec Św.**), Artur Hołubiczko (**Częstochowa**),
- **Obszarów wiejskich, wsi i rolnictwa** - Stanisław Małachwiej (**Sokółka**), Leszek Szymański (**Kartuzy**),
- **Spółczeństwa informacyjnego** - Jan M. Czajkowski (**Łódź**, współprzewodniczący), Jacek Walczak (**Sieradz**), Marek Bigosiński (**Poznań**),
- **Ustrojowy** - Jacek Karnowski (**Sopot**, współprzewodniczący), Ryszard Brejza (**Inowrocław**), Piotr Jedliński (**Koszalin**),
- **Polityki miejskiej** - Dawid Kostempski (**Świętochłowice**) i Andrzej Kosztowniak (**Radom**).

Komisja Trójstronna ds. Społeczno - Gospodarczych

Janusz Żmurkiewicz (**Świnoujście**)

Naczelna Rada Zatrudnienia

Ryszard Brejza (**Inowrocław**), Tadeusz Krzakowski (**Legnica**)

Rada Statystyki

Andrzej Porawski (**Poznań**)

Rada Działalności Pożytku Publicznego

Michał Guć (**Gdynia**)

Rada Zamówień Publicznych przy Prezesie UZP

Kazimierz Pałasz (**Konin**)

Państwowa Rada Gospodarki Przestrzennej

Wiesław Bielawski (**Gdańsk**), Zygmunt Ziobrowski (**Kraków**), Zbigniew Zuziak (**Kraków**)

Rada Informatyzacji

Jan Maciej Czajkowski (**Łódź**)

Rada Fundacji Polskiego Godła Promocyjnego „Teraz Polska”

Zofia Trębicka (**Warszawa**)

Krajowe Forum Terytorialne 2010-2020

Ryszard Brejza (**Inowrocław**), Andrzej Kosztowniak (**Radom**), Wojciech Kudelski (**Siedlce**)

Zespół ds. Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Polski Wschodniej do 2020 r.

Janusz Chodorowski (**Mielec**), Andrzej Czapski (**Biała Podlaska**), Marek Miros (**Gołdap**), Jarosław Wilczyński (**Ostrowiec Św.**)

Komitety Monitorujące SPO na lata 2007 – 2013

- **Infrastruktura i Środowisko** – Jacek Karnowski, Bartosz Piotrusiewicz (**Sopot**);
- **Innowacyjna Gospodarka** – Zbigniew Podraza, Katarzyna Jurczak (**Dąbrowa Górna.**);
- **Kapitał Ludzki** - Mirosława Lehman, Elżbieta Rejter (**Kartuzy**);
- **Rozwój Polski Wschodniej** - Bogdan Bieniek (**Mielec**);
- **Pomoc Techniczna** – Roman Smogorzewski, Lucjan Chrzanowski (**Legionowo**);
- **Rybołówstwo i Nadbrzeżne Obszary Rybackie** – Janusz Gromek (**Kołobrzeg**).

Komitet Monitorujący dla Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego (II edycja)

Krzysztof Matyjaszczyk (Częstochowa);

Reprezentanci Związku w organizacjach i instytucjach zagranicznych

a) **Komitet Regionów Unii Europejskiej** - Jan Bronś, burmistrz **Oleśnicy** (z-cą jest **Andrzej Kunt**, burmistrz **Kostrzyna nad Odrą**), **Maciej Kobylński**, prezydent **Słupska** (zastępcą jest **Zbigniew Podraza**, prezydent **Dąbrowy Górniczej**) oraz **Stanisław Szwabski**, przewodniczący RM **Gdyni** (zastępcą jest **Arkadiusz Godlewski**, przewodniczący RM **Katowice**);

b) **Komitet Polityczny Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR)** - **Hanna Gronkiewicz - Waltz**, prezydent **Warszawy**, **Tomasz Kacprzak**, przewodniczący RM **Łodzi**, **Mirosława Lehman**, burmistrz **Kartuz**, **Jarosław Wilczyński**, prezydent **Ostrowca Świętokrzyskiego**;

c) **Izba Lokalna Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE)** - **Jolanta Barska** (burmistrz **Nysy**) i **Judyta Lemm** (radna RM **Szczecina**). Zastępcami delegatów są: **Marek Miros** (burmistrz **Gołdapi**) i **Jan Bronś** (burmistrz **Oleśnicy**).

Komisje Związku

W nowej kadencji działa **14 stałych komisji** (do których miasta zgłosiły **ponad 600** osób): polityki miejskiej i rozwoju miast; małych miast; geodezji; gospodarki mieszkaniowej i przestrzennej; gospodarki komunalnej; transportu; administracji i bezpieczeństwa obywateli; edukacji; kultury; turystyki i sportu; polityki społecznej; finansów; polityki europejskiej i współpracy zagranicznej; partnerstwa i dialogu. Komisje odbyły 24 posiedzenia w 16 miastach. Duży wkład w prace komisji zapewniają miasta goszczące posiedzenia. W Warszawie (4 posiedzenia) korzystamy z pomieszczeń Rady Miasta, a w Poznaniu (5 posiedzeń) - Biura Związku i Urzędu Miasta.

Do zakresu działania komisji należy m.in. analizowanie stanu danej dziedziny na podstawie wskaźników Bazy Danych SAS, wymiana doświadczeń, opiniowanie i przygotowywanie projektów stanowisk Związku, dotyczących projektów aktów prawnych, przygotowywanie stanowisk i wniosków z zakresu działania komisji.

Sprawozdania z poszczególnych posiedzeń i terminy spotkań Komisji znajdują się na stronie internetowej Związku.

2. Lobbing legislacyjny

1. Związek - zgodnie z uchwałą programową ZO w Karpaczu - był inicjatorem akcji **„Stawka większa niż 8 mld”**, której celem było zwrócenie uwagi sejmiku na przekazywanie samorządom coraz większej liczby zadań bez zapewnienia odpowiednich środków na ich realizację. Podstawą akcji było opracowanie i złożenie w sejmiku **projektu ustawy o zmianie ustawy o dochodach JST, zwiększającego udziały gmin w PIT**. Pod projektem zebrano 300 tys. podpisów (spośród miast członkowskich najwięcej podpisów zebrano w Rybniku i w Częstochowie). 6 grudnia odbyło się I czytanie projektu - sejmik powołał podkomisję do jego rozpatrzenia. **W roku 2013 zorganizujemy cykl spotkań z posłami w okręgach wyborczych, na których miasta przedstawia argumenty za zmianami w finansowaniu samorządów.**

2. ZMP jest współautorem innych **inicjatyw ustawodawczych**:

a) **zmian w Karcie Nauczyciela i ustawie o systemie oświaty** (wspólnie z innymi organizacjami JST), mających na celu optymalizację kosztów wykonywania zadań oświatowych; dzięki projektowi samorządowemu resort edukacji podjął prace nad zmianami ustawowymi, a sam projekt został przekazany posłom, którzy rozpatrzą możliwość uruchomienia inicjatywy poselskiej; niezbędne będzie wsparcie projektu podczas spotkań z posłami;

b) **zmian uwzględnionych w projekcie „prezydenckim”**, zatrzymanym w wyniku naszej negatywnej opinii dot. części, które nie były przez nas proponowane, ostatnio zmodyfikowanym;

c) projektu **ustawy o rewitalizacji** (wraz ze Śląskim Związkiem Gmin i Powiatów).

3. ZMP **wspiera inne projekty ustawowe**, korzystne z punktu widzenia samorządów miast (zwłaszcza w sprawie dokonanych ostatnio zmian w ustawie „śmieciowej” oraz zmiany dot. przejmowania dróg przekazywanych po wybudowaniu obwodnic);

4. Związek wspiera **wnioski miast do Trybunału Konstytucyjnego**, w tym:

a) przygotowanie wniosku Nowej Soli w sprawie przekazywania zadań bez środków finansowych **(w roku 2013 organizujemy akcję wsparcia tego wniosku przez wszystkie miasta i gminy)**,

b) wniosków w sprawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

c) wniosku Inowrocławia w sprawie ustawy „śmieciowej” (obowiązek przetargowy);

5. ZMP bierze czynny **udział w opiniowaniu wszystkich projektów aktów prawnych**, kierowanych przez rząd lub poszczególne ministerstwa do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego - na jej comiesięcznych posiedzeniach walnych oraz na comiesięcznych posiedzeniach kilku zespołów tematycznych Komisji (w Komisji i zespołach miasta reprezentują prezydenci i burmistrzowie); m.in. udało się nam zablokować zamiar wprowadzenia tzw. reguły wydatkowej dla JST (limit deficytu).

3. Wymiana doświadczeń - projekty

3.1. Komisje

Nowe podejście do prac komisji zakłada - tam, gdzie to możliwe - analizowanie stanu danej dziedziny życia miast na podstawie wskaźników z Bazy Danych SAS oraz z innych źródeł i formułowanie wniosków dla Zarządu oraz dla samych miast. Biuro Związku przygotowuje na posiedzenia, które zawierają takie punkty w porządku obrad, zestawienia podstawowych wskaźników dla miast, których przedstawiciele uczestniczą w komisji. Ważna rola przypada miastom, które goszczą posiedzenia komisji (poza zwoływanymi w trybie nagłym, w celu zaopiniowania projektów aktów prawnych) - dzielą się one chętnie swoimi doświadczeniami, których efekty możemy obserwować na miejscu.

3.2. System Analiz Samorządowych (SAS)

Baza danych zawiera obecnie ponad 1000 wskaźników w 12 dziedzinach, spośród których demografia, finanse, oświata, zrównoważony rozwój i współpraca z organizacjami pozarządowymi obejmują wszystkie JST, a kultura, pomoc społeczna, mieszkalnictwo, gospodarka wodno-ściekowa, odpady komunalne, transport i drogi oraz efektywność energetyczna – tylko te miasta, które dostarczają dane do Biura ZMP. Jest to druga największa po norweskiej bazie KOSTRA taka baza danych w Europie. Baza jest powszechnie dostępna – może z niej korzystać każdy. Baza umożliwia konstruowanie własnych zestawień i wykresów, według zapotrzebowania każdego użytkownika.

Przygotowaliśmy nowe narzędzia analityczne: System generuje gotowe **raporty o stanie miasta** w następujących dziedzinach: finanse miasta, oświata, współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz demografia. Opracowaliśmy także syntetyczny wskaźnik rozwoju miast, którego dynamika obrazuje trendy rozwojowe w mieście.

3.3. Grupy wymiany doświadczeń (projekt PO KL)

Grupy wymiany doświadczeń (GWD) to sprawdzona w projekcie norweskim i kontynuowana w POKL metoda doskonalenia zarządzania miejskimi usługami publicznymi. Polega ona na analizowaniu stanu danej usługi w grupie kilku miast, z wykorzystaniem danych i wskaźników SAS oraz wyników badań ankietowych satysfakcji odbiorców tych usług. Począwszy od 2007 r. uczestniczyło w nich ponad 600 osób z około 100 miast. W roku 2012 w grupach brało udział 150 osób z 25 miast.

3.4. Warsztaty Zarządzania Strategicznego (projekt PO KL)

Warsztaty Zarządzania Strategicznego (WZS) mają na celu wypracowanie i wdrożenie profesjonalnego systemu monitorowania i ewaluacji własnych strategii rozwoju, polityk sektorowych oraz kluczowych planów wykonawczych. W tej nowej formie wymiany doświadczeń w roku 2012 brali udział przedstawiciele 24 miast, zorganizowani w 4 grupy robocze.

3.5. Współpraca samorządów dla rozwoju miejskich obszarów funkcjonalnych

Nowy projekt "norweski" (finansowany z Mechanizmu Finansowego EOG), tzw. projekt predefiniowany, w ramach którego przygotowujemy 61 partnerstw samorządowych (z udziałem ponad 100 miast członkowskich) do złożenia wniosków o granty z Programu Regionalnego MRR. Około 20 partnerstw otrzyma granty w wysokości 340-550 tys. €.

Partnerstwa mają różne formy: od związków komunalnych poprzez stowarzyszenia JST i porozumienia międzygminne aż do współpracy niesformalizowanej.

3.6. Współpraca miast z partnerami zagranicznymi

W tym zakresie w roku 2012 zrealizowaliśmy kolejne 3 projekty:

- Współpraca samorządów Polski i Niemiec - mapa interaktywna (FWPN),
- Planowanie sieci tematycznych "*PLANET*" (UE, Europa dla Obywateli),
- Rola samorządów w polityce zagranicznej RP (raport opracowany wraz z Instytutem Spraw Publicznych) (MSZ),

Prowadziliśmy także Krajowy Punkt Kontaktowy Programu URBACT II oraz braliśmy udział w innych projektach i wydarzeniach międzynarodowych, w tym Open Days.

3.7. Konferencje i inne wydarzenia

Najważniejsze konferencje i wydarzenia w roku 2012 to:

- **X Kongres Miast Polskich** (wraz z IV Kongresem TUP), Lublin, 20-21 września,
- **Samorządowy Kongres Oświaty** (wraz z ZGW RP i ZPP), Warszawa, 26-27 września,
- Konferencja ***Oblicza małych miast*** (wraz z Unią Miasteczek Polskich) - Kowal, 16-17 maja,
- **IV Samorządowe Forum Kultury**, Ostrów Wlkp. i Kalisz, 25 - 26 października,
- XVI Spotkanie Biur Promocji Miast, Będlewo k. Poznania, 25-26 października,
- Zgromadzenie Ogólne CEMR, Kadyks, 29 września – 1 października,
- Mistrzostwa Europy Burmistrzów i Radnych w piłce nożnej, podczas ***Euro 2012***, Tychy,
- **Kongres Turystyki**, Nysa, 6-7 września.

Ponadto współpracowaliśmy przy organizacji kilku innych wydarzeń, w tym Kongresu Regionów w Świdnicy, Kongresu Samorządów podczas Targów POLEKO i GMINA w Poznaniu oraz dorocznym Rankingu „Rzeczpospolitej”.

3.8. Konkursy „Samorządowy Lider Zarządzania”

Kolejne edycje Konkursu (pod patronatem Senatu RP i MAiC) umożliwiły identyfikację i upowszechnienie wielu innowacyjnych rozwiązań wprowadzonych w miastach. Są one opisane w internetowej Bazie Dobrych Praktyk (ponad 370 opisów, 760 tys. wejść).

3.9. Publikacje

- „**Samorząd Miejski**” – 10 numerów,
- **e-Biuletyn** – 18 wydań,
- **strona internetowa** (w tym *newsletter*) - 140 *news-ów*, a w nich wiadomości z 230 miast (65 tys. wejść w roku 2012).